

«Затверджую»
Завідувач кафедри

_____ / Мазуренко Л.І. /
« ____ » _____ 2022 р.

Розробник силябусу

_____ / Ярас В.І. /

СИЛАБУС
Електромеханічні системи автоматизації загальнопромислових
механізмів

1) Шифр за освітньою програмою: ВК
2) Навчальний рік: 2022-2023
3) Освітній рівень: Бакалавр
4) Форма навчання: денна
5) Галузь знань: 14 Електрична інженерія
6) Спеціальність: 141 Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка
7) Назва освітньої програми: Електромеханічні системи автоматизації та електропривод
8) Статус освітньої компоненти: обов'язкова
9) Семестр: 6, 7
10) Контактні дані викладача: доцент кафедри електротехніки і електроприводу, к.т.н., доцент Ярас Володимир Ігорович, e-mail: vyaras@i.ua, тел. (063) 247-98-20,
11) Мова навчання: українська
12) Пререквізити (дисципліни-попередники, які необхідно вивчити, щоб слухати цей курс): «Вища математика», «Теоретичні основи електротехніки», «Електричні машини», «Основи електроприводу».
13) Мета курсу: засвоєння здобувачами основ знань з аналізу, синтезу та проектування електромеханічних систем загальнопромислових механізмів.

14) Результати навчання:				
№ з/п	Програмний результат навчання	Метод перевірки навчального ефекту	Форма проведення занять	Посилання на програмні компетенції
1	ПР03. Знати принципи роботи електричних машин, апаратів та автоматизованих електроприводів та уміти використовувати їх для вирішення практичних проблем у професійній діяльності.	Обговорення під час занять, розрахункова робота	Лекційні заняття, лабораторні заняття	К 02
2	ПР08. Обирати і застосовувати придатні методи для аналізу і синтезу електромеханічних та електроенергетичних систем із заданими показниками.	Обговорення під час занять, розрахункова робота	Лекційні заняття, лабораторні та практичні заняття	К 01 К 11 К 12
3	ПР09. Уміти оцінювати енергоефективність та надійність роботи електроенергетичних, електротехнічних та електромеханічних систем.	Обговорення під час занять, розрахункова робота	Лекційні заняття, лабораторні та практичні заняття	К 01 К 11 К 12
4	ПР10. Знаходити необхідну інформацію в науково-технічній літературі, базах даних та інших джерелах інформації, оцінювати її релевантність та достовірність.	Обговорення під час занять, розрахункова робота	Лекційні заняття, лабораторні та практичні заняття	К 05
5	ПР16. Знати вимоги нормативних актів, що стосуються інженерної діяльності, захисту інтелектуальної власності, охорони праці, техніки безпеки та виробничої санітарії, враховувати їх при прийнятті рішень.	Обговорення під час занять, розрахункова робота	Лекційні заняття, лабораторні та практичні заняття	К 02
6	ПР17. Розв'язувати складні спеціалізовані задачі з проектування і технічного обслуговування електромеханічних систем, електроустаткування електричних станцій, підстанцій, систем та мереж.	Обговорення під час занять, розрахункова робота	Лекційні заняття, лабораторні та практичні заняття	К 01 К 02 К 12
7	ПР18. Вміти самостійно вчитися, опановувати нові знання і вдосконалювати навички роботи з сучасним обладнанням, вимірною технікою та прикладним програмним забезпеченням.	Обговорення під час занять, розрахункова робота	Лекційні заняття, лабораторні та практичні заняття	К 01 К 02
8	ПР19. Застосовувати придатні емпіричні і теоретичні методи для зменшення втрат електричної енергії при її виробництві, транспортуванні, розподіленні та використанні.	Обговорення під час занять, розрахункова робота	Лекційні заняття, лабораторні та практичні заняття	К 01 К 11 К 12

15) Структура курсу:					
Лекції, год.	Практичні заняття, год.	Лабораторні заняття, год.	Курсовий проект/ курсова робота/ РГР/ Контрольна робота	Самостійна робота здобувача, год.	Форма підсумкового контролю
50	40	40	РГР, КР	159	іспит
Сума годин:					285
Загальна кількість кредитів ECTS:					9.5
Кількість годин (кредитів ECTS) аудиторного навантаження:					126 (4,2)

16) Зміст курсу.
Лекції   Модуль 1. Автоматизовані електромеханічні системи загальнопромислових механізмів   Змістовний модуль 1. Вступ.   Тема 1. Вступ.   Мета, задачі і зміст дисципліни. ЗПМ та їх класифікація. Крани. Кінематичні схеми кранових механізмів. Ліфти. Кінематичні схеми та діаграми руху. Класифікація механізмів безперервної дії (конвейерів, канатних доріг) , їх кінематичні схеми. Насоси, вентилятори і компресори. Особливості кінематичних схем.   Тема 2. Типові схеми релейно-контакторних систем ЗПМ. Керування ЗПМ у функції часу. Керування ЗПМ у функції швидкості. Керування ЗПМ у функції шляху. Електричні захисти в релейно-контактних системах ЗПМ. Сигналізація в системах ЗПМ. Елементи замкнених систем ЗПМ.   Змістовний модуль 2. Автоматизований електропривод ЗПМ циклічної дії   Тема 3. Електроприводи (ЕП) кранових механізмів. Особливості розрахунку і вибору електродвигунів. Системи автоматичного регулювання кранових електроприводів. Типові кранові ЕП із контактено-контролерними системами управління.   Тема 4. Автоматизований ЕП позиційних механізмів. Вимоги до ЕП ліфтів та підйомників. Системи електропривода, що в них застосовуються. Особливості розрахунку і вибору електродвигунів. Основні вузли схем керування. Типові схеми керування.   Змістовний модуль 3. Електроприводи механізмів безупинного транспорту   Тема 5. Автоматизований ЕП насосів, компресорів і вентиляторів. Вимоги до ЕП та особливості розрахунку. Регулювання подачі турбомеханізмів. Перспективи системи ЕП.   Тема 6. Автоматизований ЕП конвеєрів. Вимоги до ЕП. Особливості розрахунку і вибору електродвигуна. Розрахунок статичних та динамічних навантажень. Узгоджений рух декількох двигунів конвеєрів.   Змістовний модуль 4. Керування електроприводів.   Тема 7. Електротехнічні перетворювачі. Випрямлячі змінного струму. Імпульсні перетворювачі напруги. Тиристорні регулятори напруги. Інвертори. Перетворювачі частоти.

Тема 8. Керування двигунів зміною напруги живлення. Керування колекторними та асинхронними двигунами зміною напруги живлення.

Тема 9. Скалярне керування АД. Загальні поняття. Стратегія скалярного керування при живленні АД від ПЧ з АІН. Частотно-струмове керування. Структура САК при живленні АД від ПЧ з АІН. Скалярне керування з контролем частоти статора та контролем частоти ротора. Пряме керування магнітним потоком і моментом. Структури САК з частотно-струмовим керуванням АД.

Тема 10. Векторне керування. Принцип векторного керування. Векторне керування з орієнтацією за потоком ротора (чи статора); векторне керування з орієнтацією за вектором магнітного потоку; векторне керування при живленні АД від ПЧ з АІН; векторне керування АД при його живленні від джерела напруги.

Модуль 2. Розрахунково-графічна робота

Змістовий модуль 1. Загальний розрахунок

Тема 1. Вибір електродвигуна і ПЧ. Виконання загального розрахунку електроприводу насосного агрегату. Визначення необхідних значень потужності і частоти обертання. За каталогом підбирається електродвигун і ПЧ, що відповідають отриманим параметрам..

Змістовий модуль 2. Розробка схеми електричної принципової.

Тема 1.. Розробка схеми електричної принципової електроприводу насосного агрегату.

Теми практичних занять	
№	Назва теми
1	Типові схеми релейно-контакторних систем ЗПМ
2	Електроприводи (ЕП) кранових механізмів
3	Автоматизований ЕП позиційних механізмів
4	Автоматизований ЕП насосів, компресорів і вентиляторів
5	Автоматизований ЕП конвеєрів
6	Електротехнічні перетворювачі
7	Керування двигунів зміною напруги живлення
8	Скалярне керування
9	Векторне керування
Теми лабораторних занять	
№	Назва теми
1	Дослідження асинхронного електропривода
2	Дослідження кранового асинхронного електропривода
3	Дослідження двохшвидкісного асинхронного електропривода ліфта
4	Дослідження електропривода постійного струму на базі керованого випрямляча
5	Дослідження електропривода постійного струму на базі широтної імпульсного перетворювача.
6	Дослідження характеристик відцентрового насосного агрегату
7	Дослідження замкненої системи керування тиском відцентрового насосного агрегату

Самостійна робота здобувача:

- підготовка до практичних занять;
- вивчення теми за підручниками та посібниками;
- опрацювання рекомендованої літератури та періодики за пропонуваним списком;
- виконання завдань до практичних занять;
- опрацювання програмних питань, що не розглядаються на навчальних заняттях і виносяться на самостійне опрацювання;
- підготовка індивідуального завдання, КР;
- підготовка до заліку.

17) Основна література.

1. Попович М.Г., Лозинський О.Ю., Клепиков В.Б. та інші. Електромеханічні системи автоматичного керування та електроприводи. Навч. посіб. за напрямом «Електромеханіка» / М.Г. Попович, О.Ю. Лозинський, В.Б. Клепиков та інші. – К.: Либідь, 2005. – 680 с. Ч1.
2. Попович М.Г., Лозинський О.Ю., Клепиков В.Б. та інші. Електромеханічні системи автоматичного керування та електроприводи. Навч. посіб. за напрямом «Електромеханіка» / М.Г. Попович, О.Ю. Лозинський, В.Б. Клепиков та інші. – К.: Либідь, 2005. – 680 с. Ч2.

18) Додаткові джерела.

1. Файнштейн В.Г., Воробейчик О.С. Цифровые системы управления электроприводов: монография / Под редакцией Учителя Л.Д. – Кривой Рог: Издательство ГВУЗ «КНУ», 2014. – 159 с.
2. Лимонов Л.Г. Автоматизированный электропривод промышленных механизмов. – Х : – Изд-во «ФОРТ», 2009. – 272 с.
3. Ключев В.И. Электропривод и автоматизация общепромышленных механизмов. / В.И. Ключев, В.М. Терехов. М.: Энергия, 1980. – 360 с.

Інформаційні ресурси:

1. <http://library.knuba.edu.ua>
2. <http://org.knuba.edu.ua>

19) Система оцінювання навчальних досягнень (розподіл балів):

Поточне оцінювання (кількість балів)		Сума
Змістовий модуль №1	Змістовий модуль № 2	
50	50	100

20) Умови допуску до підсумкового контролю: відвідування лекцій; виконання лабораторних робіт; дотримання термінів виконання КР; дотримання умов академічної доброчесності.

21) Політика щодо академічної доброчесності: розуміння здобувачами вищої освіти етичного кодексу університету та норм академічної доброчесності (вимог щодо оригінальності текстів та допустимого відсотку співпадінь).